

**SECȚIA DE ȘTIINȚE
ALE VIEȚII
A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI**

bd. Ștefan cel Mare, 1
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova
tel: +(373 22) 21-05-02
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com

**SECTION OF LIFE SCIENCES
OF THE ACADEMY
OF SCIENCES OF MOLDOVA**

Ștefan cel Mare Ave, 1
MD-2001, Chisinau,
Republic of Moldova
tel: +(373 22) 21-05-02
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului pe proiectul din cadrul Programului de Stat 20.80009.5107.15 ”Studii integrale privind utilizarea resurselor genetice la porumb pentru crearea și implementarea hibridilor competitivi și elaborarea elementelor tehnologice noi în contextul schimbărilor climatice Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor, conducătorul proiectului: Dr. BOROZAN Pantelimon, perfectat în baza audierii raportului științific anual al implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării la Adunarea Generală a secției Științe ale Vieții din 9 decembrie 2022 și a concluziilor experților

S-a discutat: Raportul pe proiectul de cercetare din cadrul Programului de Stat (2020-2023), etapa anului 2022 - 20.80009.5107.15 ”Studii integrale privind utilizarea resurselor genetice la porumb pentru crearea și implementarea hibridilor competitivi și elaborarea elementelor tehnologice noi în contextul schimbărilor climatice”, conducătorul proiectului dr. BOROZAN Pantelimon, Institutul de Fitotehnie ”Porumbeni”

S-a decis prin vot unanim:

Luând în considerare dezbaterile din cadrul audierii publice și avizele experților, se aprobă următorul aviz consultativ asupra proiectului:

Proiectul este „**Aprobat**”, cu calificativul general „**Foarte bine**” (28,5).

Calificative pe criterii:

1. *Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute pe durata executării/implementării proiectului – “Foarte bine”.*

Scopul cercetărilor a vizat menținerea și analiza genofondului de porumb, crearea liniilor consangvinizate, identificarea hibridilor competitivi, producerea semințelor hibride, controlul calității semințelor hibride, optimizarea sistemului tehnologic din perspectiva schimbărilor climatice. Obiectivele și acțiunile planificate pentru realizarea scopului propus au fost bine trasate. Ca rezultat au fost obținute rezultate relevante de mare importanță pentru realizarea cercetărilor științifice (material de înaltă diversitate genetică), producere și realizare comercială.

2. *Diseminarea rezultatelor obținute – “Foarte bine”:*

Rezultatele științifice obținute în cadrul proiectului au fost publicate în 32 lucrări științifice, inclusiv:

- Articole în reviste științifice din Registrul Național al revistelor de profil – 2;
- Articole în culegeri științifice internaționale – 9;
- în materiale ale conferințelor științifice internaționale (peste hotare/Rep. Moldova) – 5/2;
- Articole în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională – 5;
- Teze ale conferințelor științifice internaționale (peste hotare) – 5;
- Teze ale conferințelor științifice naționale cu participare internațională – 4;
- Comunicări la evenimente științifice internaționale - 4.

Obiecții:

La elaborarea "Listei publicațiilor" nu s-au respectat regulile-standard de descriere bibliografică a lucrărilor.

3. *Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute, materializarea rezultatelor și perspective de implementare – "Foarte bine".*

- Brevete pentru soi de plante – 2;
- Materiale la saloanele de invenții - 3 (medalii de aur - 3)
- Cereri de Brevet pentru soi de plantă – 2
- Seminare tematice, științifico-practice - 2

Rezultatele au fost materializate în: 2 - Brevete pentru soi de plantă; 2 - Cereri de Brevet pentru soi de plantă și, respectiv, câte 3 hibrizi transmiși pentru testări în Comisiile de Stat de Testare a Soiurilor de Plante din Republica Moldova, România și Belarus; 4 hibrizi înscrși în Registrele de soiuri de plante a Moldovei (Porumbeni 434 și Porumbeni 445), României (Porumbeni 465) și R. Belarus (Farmec); 3 hibrizi implementați în producere. Semnate 14 contracte de realizare a formelor parentale de porumb; 11 contracte cu Centrul de Stat pentru testarea preparatelor de uz fitosanitar, ca rezultat au fost pregătite 15 Rapoarte cu propunerea de a include în Registrul de Stat pentru omologare 15 produse noi.

4. *Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat – "Bine".*

Numărul tinerilor cercetători până la 35 ani incluși în proiect constituie 18,5%, inclusiv 4 doctoranzi.

Concluzii, recomandări

Recomandare:

- diseminarea rezultatelor cercetărilor la proiect inclusiv prin publicarea materialelor în reviste internaționale din bazele de date Web of Science/SCOPUS și alte reviste recenzate recunoscute.

Concluzii:

Au fost obținute un șir de rezultate importante în aspect aplicativ, fiind selectate familii de genotipuri rezistente la stresul abiotic în perioada critică de dezvoltare, linii cu capacitate de combinare înaltă, hibrizi cu diferită perioadă de maturitate, precum și hibrizi caracterizați prin însușiri performante – producție înaltă, umiditate scăzută în boabe, rezistență sporită la frângerea tulpinilor și căderea radiculară, ce vor fi valorificate în următoarele cicluri de selecție și vor contribui la diminuarea impactului negativ al condițiilor climaterice nefavorabile asupra culturii. Au fost transmiși pentru testare în Comisiile de Stat din R. Moldova, Belarus, Kazahstan și România 9 hibrizi noi, au fost obținute 2 Brevete pentru soi de plantă, au fost implementați în producere, pentru prima dată, 3 hibrizi de porumb.

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Boris Găină

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc